

Hoezo, immaterieel

Contactmoment cultureel-erfgoedsector

Focus op niet-materiële facetten van erfgoedwerking

29 September 2017

Beleidsontwikkelingen en transformaties In erfgoedwerking

- Voorjaar 2017-

Een Intentiebrief,
een open vraag,
een uitnodiging.

21 MAART 2017

Beste collega's,

Erfgoedsorg voor immaterieel cultureel erfgoed (ICE) krijgt voor het eerst een volwaardige plek in het nieuwe cultureel-erfgoeddecreet bekrachtigd door de Vlaamse Regering op 24 februari 2017. Weken rond immaterieel erfgoed wordt via de functies geïntegreerd en alle cultureel-erfgoedorganisaties kunnen er een werking mee uitbouwen. Daarnaast voorziet het decreet in de ondersteuning van een cultureel-erfgoedorganisatie die voor het immaterieel cultureel erfgoed de cultureel-erfgoedwerking opneemt.

Een nieuwe organisatie vraagt een nieuw initiatief. In een ideaal scenario in een netwerk van bestaande én toekomstige ICE-werking en -activiteiten in de brede erfgoedsector. Tapis plain neemt hierin graag het voortouw en wil zich inzetten voor de uitwerking van deze nieuwe organisatie voor immaterieel erfgoed. Lijfst samen met al wie immaterieel erfgoed een warm hart toedraagt. Dit betekent alvast dat tapis plain in haar huidige gedaante en werking vanaf 2019 uit het veld zal verdwijnen, om (meer) in te stappen in een nieuwe werking.

Wil jouw organisatie ook actief aan de slag rond ICE in de komende jaren? Heb je interesse om mee te bouwen aan de nieuwe ICE-organisatie en de ICE-netwerken? Of heb je een project, een thema of een idee waarmee je je ICE-werking wilt verdiepen of verderop? Kan je hulp gebruiken bij het in kaart brengen van je huidige ICE-werking en het brainstormen over je toekomstige ICE-werking? Wil je het weekend rond immaterieel erfgoed in één van de vijf functies uitwerken? Of zoek je ondersteuning in het samenwerken met ICE-gemeenschappen?

Laat ons weten wat we met of voor jou, je ICE-werking en/of beleidsplanning kunnen doen of nodig ons uit voor een gesprek. Of maak, als je dat verklaart, je noden en verwachtingen kenbaar via onze online bevraging op www.tapisplain.be/bevraging-ice-werking. Alle input en vragen die we op deze briefwisseling ontvangen, jouw visie en perspectief, nemen we graag mee. Staat ICE hoog op de agenda van je organisatie? Verwiltig ons dan zeker voor 14 april!

We kijken er alvast naar uit!
Met collegiale groeten,

Joëlyne Neyrinck en het ganse team van tapis plain

OMGEVINGSANALYSE

- **Noden en behoeften onderzoek & stakeholders**
 - *cultureel-erfgoedsector*
 - *immaterieel-erfgoedgemeenschappen*
 - *culturele en maatschappelijke diversiteit*
- Vlaams Cultureelerfgoedbeleid & actualisering beleid immaterieel erfgoed
- Platform immaterieelerfgoed.be
- UNESCO 2003 Conventie & Global Results Framework
- Breder maatschappelijke trends en ontwikkelingen
- Evaluatie (voorafgaande) werking: wat we meenemen & wat anders moet

> Gezien inzet voor het dichterbij elkaar brengen van materiële en immateriële erfgoedwerking in nieuwe beleid, en 1 indiendatum voor groot deel van de sector, grote inspanning om in deze fase uitgebreid de erfgoedsector te bevragen en beluisteren met oog op alle input mee verwerken in een gepast werkmodel

Cfr intentiebrief en uitnodiging > 45 online bevestigingen sector > grote gespreksronde

In gesprekken komen ook allerlei ***andere ‘immateriële’, geestelijke of ‘niet-materiële’ waarden, dimensies, aspecten en methodes van erfgoed(werking)*** voor het voetlicht:

- erfgoedwerking mbt ‘geheugen’ en herinneringscultuur
- erfgoed, trauma en verwerking
- biografisch erfgoed zowel individueel als collectief (culturele biografie)
- betekenisgeving aan erfgoed
- emotie in het kader van erfgoed(werking)
- narrativiteit in het kader van erfgoedwerking
- ideologie
- waarden in het kader van erfgoed(werking), ook verbonden aan gebouwen
- films en geluidsopnames van feesten, opvoeringen en manifestaties
- de methode van mondelinge geschiedenis en bronnen die daaruit voortkomen
- ...
-

Vragen

- **Definitie ‘immaterieel cultureel erfgoed’ + werking** cfr infra
Blijft de definitie en invulling van immaterieel cultureel erfgoed volgens de UNESCO 2003 Conventie en internationale kaders gangbaar in het Vlaamse beleid voor immaterieel cultureel erfgoed, zoals ze in decreet, MvT en visienota is opgenomen? (= levende erfgoedpraktijken/handelingen/gebruiken/... die worden doorgegeven van generatie op generatie + erfgoedgemeenschappen centraal ikv borging)
- **Hoe verhouden andere vragen die in het veld leven mbt niet-materiële dimensies van erfgoedwerking zich daarbij? Wat is de visie hierop van de Vlaamse overheid? Wie is daarmee bezig? Welke ondersteuning? ...**
- **Begrippenkader *immaterieel/niet-tastbaar/niet-materieel* ...**
In meerdere gesprekken is de vraag gesteld naar een verder uitgewerkt begrippenkader in relatie tot deze set van diverse ‘niet-materiële’ benaderingen en facetten in erfgoedwerking

VANDAAG: opzet Contactmoment

Concreet willen we het volgende doen:

1. wat is ICE? wat niet?

2. wat is er nodig om dat andere, niet-materiële erfgoed alle kansen te geven:

- Waarom willen jullie daarop inzetten?
- Wat maakt dat nu moeilijk/wat houdt ons nu tegen?
- Wat zou kunnen helpen?
 - Op beleidsniveau
 - Via FARO
 - Op de werkvloer zelf.

Hoezo, immaterieel ?

... even stapje terug voor het overzicht:

1.
***Wat begrijpen onder
Immaterieel cultureel erfgoed
en
Immaterieel-cultureel-erfgoedwerking
(of 'cultureel-erfgoedwerking mbt immaterieel cultureel erfgoed')***

actueel: Elementen van verwarring

Definitie cultureel erfgoed vs definitie immaterieel cultureel erfgoed

Decreet 24 feb 2017 – art 3 - 2° cultureel erfgoed: roerende en immateriële culturele uitingen die gemeenschappelijke betekenissen en waarden krijgen binnen een actueel referentiekader en die worden doorgegeven over generaties heen;

Maar Memorie van Toelichting specificeert:

2° cultureel erfgoed: cultureel erfgoed omvat roerend en immaterieel erfgoed.

Roerend erfgoed verwijst naar ‘materiële’ of ‘tastbare’ culturele uitingen die in principe verplaatst kunnen worden (bv. individuele objecten, maar ook collecties,

fondsen). Digitaal erfgoed is een vorm van roerend erfgoed, bewaard op dragers, waarbij de bewaarde informatie doorgaans wel zonder kwaliteits- of betekenisverlies overgedragen kan worden op andere dragers.

Immaterieel erfgoed omvat niet tastbare culturele uitingen. Het zijn gewoontes, gebruiken, kennis en praktijken die een gemeenschap of groep overgeërfd heeft gekregen en die de gemeenschap of groep voldoende belangrijk acht om door te geven aan toekomstige generaties. Immaterieel erfgoed wordt ‘belichaamd’ door de cultureelerfgoedgemeenschap die het levend houdt en wil doorgeven.

+ verwijzing naar de Conceptnota ‘Naar een duurzame cultureel-erfgoedwerking in Vlaanderen’, 2016. Hoofdstuk II, Concepten en basisprincipes inzake cultureel-erfgoedwerking, p. 7-10.

Elementen van verwarring

Memorie van Toelichting - Toelichting bij Artikel 3 decreet:

5° cultureel-erfgoedwerking: dit is het overkoepelende begrip voor alle taken en processen die uitgevoerd worden in het kader van de zorg voor en omgang met cultureel erfgoed (roerend én immaterieel). Deze taken en processen omvatten enerzijds het uitvoeren van de vijf functies en anderzijds het opnemen van dienstverlenende rollen.

6° culturele archiefinstelling: in een culturele archiefinstelling wordt een werking ontplooid op basis van archieven. Voor de opbouw van de archiefcollectie is de overdracht de voornaamste methode. De archiefwetenschap en het hedendaags documentenbeheer vormen de basis voor de werking van een culturele archiefinstelling.

7° erfgoedbibliotheek: in een erfgoedbibliotheek wordt een werking ontplooid op basis van publicaties, werken die met het oog op een ruimere verspreiding werden aangemaakt. De informatie- en bibliotheekwetenschap vormt de basis van de werking.

9° museum: in een museum wordt een werking ontplooid op basis van een collectie die bestaat uit roerende en niet-materiële getuigenissen van de mens en zijn omgeving. De museologie vormt de basis voor de museumwerking.

Elementen van verwarring

Verwijzing in Visienota

Ik merk dat sommige collectiebeherende organisaties nog zoekend zijn hoe ze invulling kunnen geven aan een *immateriële benadering van hun collecties* en naar het betrekken van cultureel-erfgoedgemeenschappen in alle aspecten van hun werking.

Vlaams beleid immaterieel cultureel erfgoed

Uitgangspunten en Bouwstenen

A. visienota 2010

‘Een beleid voor immaterieel cultureel erfgoed in Vlaanderen’

Definitie:

*“Immaterieel cultureel erfgoed is niet-tastbaar. Het zijn die **gewoontes, gebruiken, kennis en praktijken** die een gemeenschap of groep **overgeërfd** heeft gekregen of in een historisch continuüm kunnen gevat worden en die de gemeenschap of groep **in consensus voldoende belangrijk acht om door te geven aan toekomstige generaties**. Het gaat steeds om **immateriële en dus niet-tastbare** uitingen van de **interactie** tussen de mens en zijn omgeving. Immaterieel cultureel erfgoed is **dynamisch**; door evolutie in de tijd en door interactie met de omgeving krijgt het nieuwe betekenissen en verandert het gebruik of de functie. **Het benoemen als immaterieel cultureel erfgoed is tijds- en plaatsgebonden**. Het is een culturele actie die ingrijpt op de gewoonte, het gebruik, de kennis en de praktijk. **Het benoemen geeft de mogelijkheid om proactief te handelen en zorgt ervoor dat het doorgegeven wordt of dat actief kan ingezet worden op processen van doorgeven.**”*

Vlaams beleid immaterieel cultureel erfgoed

Uitgangspunten en Bouwstenen

nl – Het beleid van de Vlaamse overheid voor het ***borgen*** van het ***immaterieel cultureel erfgoed***
fr – La politique de l'Autorité flamande pour ***la sauvegarde*** du ***patrimoine culturel immatériel***
en – The Government of Flanders' policy on ***safeguarding intangible cultural heritage***

KUNSTEN
EN ERFGOED

Krachtlijnen visienota 2010

BORGEN

erfgoedzorg = borgen = doorgeven van levend erfgoed

PARTICIPATIEF

erfgoedgemeenschappen centraal!
(eigenaarschap)

FACILITEREN

- ontwikkeling netwerk van professionelen en gemeenschappen: expertisedeling & ondersteuning
- ontwikkeling databank voor immaterieel erfgoed als spil in het netwerk
www.immaterieelerfgoed.be

Vlaams beleid immaterieel cultureel erfgoed

Uitgangspunten en Bouwstenen

B. immaterieel cultureel erfgoed zoals omschreven in de Memorie Van Toelichting bij het decreet

“Immaterieel erfgoed omvat niet tastbare culturele uitingen. Het zijn gewoontes, gebruiken, kennis en praktijken die een gemeenschap of groep overgeërfd heeft gekregen en die de gemeenschap of groep voldoende belangrijk acht om door te geven aan toekomstige generaties. Immaterieel erfgoed wordt ‘belichaamd’ door de cultureelerfgoedgemeenschap die het levend houdt en wil doorgeven.”

(MvT p32)

Vlaams beleid immaterieel cultureel erfgoed - Uitgangspunten en Bouwstenen

immaterieel-cultureel-erfgoedbeleid bouwt voort op:

C. de officiële definitie uit de UNESCO 2003 Conventie (artikel 2.1)

*“Het immaterieel cultureel erfgoed betekent zowel **de praktijken, voorstellingen, uitdrukkingen, kennis, vaardigheden als de instrumenten, objecten, artefacten en culturele ruimtes die daarmee worden geassocieerd, die gemeenschappen, groepen en, in sommige gevallen, individuen erkennen als deel van hun cultureel erfgoed. Dit immaterieel cultureel erfgoed, overgedragen van generatie op generatie, wordt altijd herschapen door gemeenschappen en groepen als antwoord op hun omgeving, hun interactie met de natuur en hun geschiedenis, en geeft hen een gevoel van identiteit en continuïteit, en bevordert dus het respect voor **culturele diversiteit** en menselijke **creativiteit**.***

*In deze conventie wordt uitsluitend rekening gehouden met het immaterieel cultureel erfgoed dat zowel compatibel is met bestaande internationale instrumenten voor **mensenrechten** als met de vereiste van **wederzijds respect** tussen de gemeenschappen, groepen en individuen, **en met duurzame ontwikkeling**”,*

in combinatie met artikel 2.3.

“Borging betekent maatregelen treffen die erop gericht zijn de leefbaarheid van het immaterieel cultureel erfgoed te verzekeren, inclusief de identificatie, de documentatie, het wetenschappelijk onderzoek, de bewaring, de bescherming, de promotie, de versterking, de overdracht van immaterieel cultureel erfgoed, in het bijzonder door formeel en niet-formeel onderwijs, en het revitaliseren van verschillende aspecten van dat erfgoed”

Wat is dan (alvast) niét ICE ?

Wanneer men de definities interpreteert, vallen een aantal zaken **alvast niet onder de noemer 'immaterieel cultureel erfgoed'**:

Onder meer:

Gewoontes, gebruiken, kennis en praktijken

- die **géén deel meer uitmaken van het leven van vandaag** en enkel gekend zijn omdat ze in het verleden in bronnen werden vastgelegd of omdat iemand er nog kan over vertellen op basis van herinneringen.
- die **nu niet erkend worden door een erfgoedgemeenschap** als deel van haar cultureel erfgoed.
- die **niemand belangrijk acht** om door te geven aan volgende generaties.
- die niet (meer) veranderen en dus **statisch** zijn.

&

wat staat er nog meer rond te lezen in beleidsdocumenten ?

Conceptnota cultureel erfgoed

*“Naar een duurzame cultureel-erfgoedwerking in Vlaanderen,
Een langetermijnvisie voor cultureel erfgoed en cultureel-erfgoedwerking in Vlaanderen”*

- **geïntegreerde erfgoedbenadering**
- uitdaging voor de toekomst

dichter bij elkaar brengen van de roerende en immateriële erfgoedbenadering,
met respect voor elkaars eigenheden

Conceptnota cultureel erfgoed

Enerzijds vanzelfsprekend om erfgoed geïntegreerd te benaderen gezien de 'erfgoedtypes' in sterke mate aan elkaar gelinkt kunnen zijn:

“De beleving van ICE is ook gelinkt aan fysieke objecten (bv. kostuums, relictten, vaandels) en wordt gedocumenteerd en gecontextualiseerd. Het borgen van ICE en het beschermen van roerend erfgoed liggen in elkaars verlengde. Immateriële gebruiken vormen vaak de basis voor materiële collecties.”

Anderzijds (nog) geen evidentie

In de toekomst wil men het borgingsbeleid integreren in het hele cultureel-erfgoedbeleid: *(Conceptnota, p33, p 44)*

Immaterieel en roerend erfgoed (en ook onroerend erfgoed) zijn beleidsmatig van elkaar gescheiden, terwijl dit in de praktijk niet het geval is.

“Het huidige beleidsmatige onderscheid tussen roerend en immaterieel erfgoed resulteerde in opdelingen in het erfgoeddenken.”

Conceptnota cultureel erfgoed

*“Immaterieel erfgoed kan strikt genomen niet ‘verzameld’ worden en kan in die zin dus ook geen deel uitmaken van een collectie of fonds. Er zijn wel roerende objecten die verbonden zijn met het immaterieel erfgoed en er is documentatie die het immaterieel erfgoed documenteert, contextualiseert of vastlegt. **Deze objecten en documentatie kunnen uiteraard wel opgenomen worden in verzamelingen of collecties. Een beschrijving van immaterieel erfgoed kan daarnaast worden opgenomen in o.a. inventarissen en overkoepelende databanken.**”*

Conceptnota, p 8.

Vlaams beleid immaterieel cultureel erfgoed - Uitgangspunten en Bouwstenen

Conceptnota cultureel erfgoed

> 4 kerntaken Vlaamse Overheid

De Vlaamse overheid heeft vier kerntaken inzake cultureel erfgoed:

1. Beschermen

Beschermen omvat het identificeren van cultureel erfgoed met uitzonderlijke betekenis en gerichte maatregelen nemen om dit te bewaren en te behouden (via Topstukkendecreet).

2. Borgen

Als beoefenaars of dragers van immaterieel cultureel erfgoed worden cultureel-erfgoed-gemeenschappen gestimuleerd om de zorg voor dat erfgoed op zich te nemen, door het actief in stand te houden, te laten evolueren en door te geven aan de volgende generaties. Dat geheel heet borgen. De Inventaris Vlaanderen voor ICE brengt sinds 2008 het immaterieel erfgoed in kaart. Hij maakt het bekend en maakt een kwalitatieve omgang ermee mogelijk. Het digitale platform www.immaterieelerfgoed.be buigt de inventaris om tot een breder instrument met verschillende functionaliteiten. Dit is ook de virtuele basis voor de uitbouw van een netwerk rond het immaterieel cultureel erfgoed in Vlaanderen.

3. Ondersteunen

De Vlaamse overheid ondersteunt cultureel-erfgoedactoren die zich inzetten voor roerend en immaterieel erfgoed, erfgoedprojecten met een uitstraling op Vlaams niveau en lokale besturen een lokaal en regionaal beleid te ontwikkelen.

4. Beheren

De Vlaamse overheid is zelf ook een actor in het veld, via het inrichten van musea en archieven en via het beheer (incl. verwerving) van de Collectie Vlaamse Gemeenschap (deels eigendom Belgische Staat, deels Vlaams)

Conceptnota cultureel erfgoed

> *Cultureel-Erfgoedwerking: Basistaken en FUNCTIES*

Integratie roerende en immateriële referentiekaders en benadering:

2.3. Een nieuwe opdeling van de cultureel-erfgoedtaken

Cultureel-erfgoedwerking omvat alle kwaliteitsvolle handelingen en processen die nodig zijn om te verzekeren dat cultureel erfgoed een plaats heeft in de samenleving en doorgegeven kan worden.

*Een nog altijd **gangbare opdeling van kerntaken rond roerend erfgoed zijn de vier basisfuncties**: de verzamelfunctie, de behoud- en beheerfunctie, de onderzoeksfunctie en de publieksgerichte functie. Die opdeling is gebaseerd op de internationale museumdefinitie van ICOM. Deze basisfuncties werden in de cultureel-erfgoeddecreten van 2008 en 2012 al verbreed met oog op andere deelsectoren.*

*In de **Inventaris Immaterieel Erfgoed zijn de borgingsmaatregelen opgedeeld in vijf categorieën**, die slechts deels overeenstemmen met de vier basisfuncties: identificatie en documentatie, onderzoek, communicatie en sensibilisering, overdracht en herlancering.*

Er is dan ook een verschil in de benadering van de basistaken van roerend en immaterieel erfgoed. Voor roerend erfgoed is het aanvoelen bovendien dat de basisfuncties onvoldoende beantwoorden aan de veranderende, hedendaagse werking van cultureel-erfgoedorganisaties.

(...)

In deze Conceptnota wordt **daarom een nieuw overzicht van de cultureel-erfgoedtaken voorgesteld. De opgesomde erfgoedtaken gelden voor alle soorten erfgoed (roerend (incl. digitaal) en immaterieel).**

> **Cfr DE NIEUWE FUNCTIES**

Conceptnota cultureel erfgoed

> 2.1. Wat is cultureel-erfgoedwerking

Al sinds vele generaties geven mensen betekenis en waarde aan culturele uitingen en selecteren ze erfgoed om door te geven aan volgende generaties. Cultureel erfgoed heeft betrekking op het gedeelde geheugen van (delen van) de maatschappij. De zorg voor en omgang met dit erfgoed is daarom minstens gedeeltelijk een gemeenschappelijke taak, waarvoor ook gemeenschapsmiddelen moeten worden ingezet.

Cultureel-erfgoedwerking garandeert, via het geheel van processen en procedures, een kwaliteitsvolle zorg voor en omgang met het cultureel erfgoed. Met 'zorg voor' worden alle processen bedoeld die betrekking hebben op het selecteren, bewaren en in stand houden van het erfgoed zelf. 'Omgang met' verwijst naar het onderzoeken van het erfgoed, het bemiddelen tussen het erfgoed en de samenleving en het inzetten van het erfgoed voor maatschappelijke doeleinden. Voor deze 'omgang' wordt soms ook de term 'valorisering' gebruikt. **In de praktijk lopen bij immaterieel erfgoed zorg en omgang vaak door elkaar. Er wordt daarom gekozen voor de term 'borgen' om het hele proces te duiden.**

De rol van cultureel-erfgoedwerking bij het garanderen van het kwalitatieve zorgen voor en omgaan met erfgoed komt tot uiting in de professionele deontologie en normen en standaarden, die ook verankerd zijn in internationale beleidskaders.

Decreet / Memorie van Toelichting

Landelijke organisatie die de cultureelerfgoedwerking opneemt voor het immaterieel cultureel erfgoed

(...) specifieke zorg voor en omgang met immaterieel cultureel erfgoed een volwaardige plek in dit decreet

(...) de nood aan een organisatie op landelijk niveau die de functies opneemt voor (een collectie) immaterieel cultureel erfgoed in (minstens) de vijf domeinen zoals opgenomen in de UNESCO-conventie 2003.

Deze organisatie neemt de **kwaliteitsvolle uitvoering van de functies op en bewaakt en begeleidt hierin cultureel-erfgoedorganisaties maar vooral ook erfgoedgemeenschappen**. Ze beheert het immaterieel **cultureel-erfgoedplatform** en voert een **duurzaam herkennings- en borgingsbeleid** in samenspraak met erfgoedgemeenschappen en cultureel-erfgoedorganisaties. Tegelijk zet ze ook in op **sensibilisering** voor immaterieel cultureel erfgoed, op **kennisdeling**, opvolging en ontwikkeling van **methodieken en praktijken**, en op **samenwerking en netwerking in Vlaanderen en internationaal**.

Vlaams beleid immaterieel cultureel erfgoed

CJM Infosessie 27 juni 2017

- **Definitie immaterieel cultureel erfgoed**
cfr internationale kaders/visienota/Memorie van Toelichting
- **collectiebeherende organisaties kunnen overwegen of -en in welke mate-
men vanuit het collectieprofiel een ICE-werking (functies voor immaterieel
cultureel erfgoed) gaat opnemen in komende beleidsperiode.**
+ zie KIOSK vragenlijst indeling (vraag 13 + 27 vermeldingen) > géén verplichting!

➤ *Bij de in het decreet in het vooruitzicht gestelde, nog op te starten ICE-organisatie kan voor deze ICE-werking in de erfgoedsector bovendien ondersteuning en/of partnerschap gevraagd en gevonden worden bv ifv beleidsplanning nu, uitdenken van concrete projecten en initiatieven, de functies rond ICE uitwerken, edm.*

STRATEGISCHE VISIENOTA

p. 33-34 -

Ik heb ervoor gekozen om de **specifieke zorg voor en omgang met immaterieel cultureel erfgoed een volwaardige plek te geven in het CED2017**. Er blijft immers de nood bestaan aan een organisatie die op landelijk niveau de cultureel-erfgoedwerking opneemt voor immaterieel cultureel erfgoed en zowel cultureel-erfgoedorganisaties als -gemeenschappen in Vlaanderen begeleidt in de immateriële benadering van cultureel erfgoed. De vijf domeinen zoals opgenomen in de UNESCO-conventie 2003 geven richting, maar zijn geen eindige lijst:

- Verhalen en taalvariëaties;
- Immaterieel cultureel erfgoed binnen het kunstenveld;
- Sociale praktijken, rituelen en feesten;
- Kennis over en praktijken verbonden met de natuur en het universum;
- Kennis verbonden met ambachten en vakmanschap.

STRATEGISCHE VISIENOTA

p. 33-34 vervolg

De afgelopen jaren groeide een netwerk van cultureel-erfgoedorganisaties rond de kennisopbouw over en de ondersteuning van erfgoedgemeenschappen voor de borging van immaterieel cultureel erfgoed. Ik reken erop dat dit netwerk constructief samenwerkt met de ICE-organisatie, die de werkzaamheden van het netwerk coördineert. Ik verwacht ook dat dit netwerk verbreedt. Voor het domein 'verhalen en taalvariaties' neemt momenteel geen enkele actor binnen het netwerk een aparte rol op. Ik zie hier ook geen ruimte voor een aparte dienstverlenende rol op landelijk niveau. Ik verwacht wel van de ICE-organisatie dat zij, indien er binnen de sector behoefte aan zou zijn, dit domein van 'verhalen en taalvariaties' op zich neemt en coördineert.

De ICE-organisatie voert een duurzaam borgingsbeleid in samenspraak met cultureel- erfgoedgemeenschappen en erfgoedorganisaties. Tegelijk zet ze in op sensibilisering voor immaterieel cultureel erfgoed, op kennisdeling, opvolging en ontwikkeling van methodieken en praktijken en op samenwerking en netwerking op landelijk en internationaal niveau. Ik wil dan ook dat deze organisatie met haar werking en netwerken de voortrekkersrol die Vlaanderen internationaal heeft op vlak van ICE-beleid mee blijft vormgeven.

STRATEGISCHE VISIENOTA

p. 33-34 vervolg

Ik merk dat sommige collectiebeherende organisaties nog zoekend zijn hoe ze invulling kunnen geven aan een immateriële benadering van hun collecties en naar het betrekken van cultureel-erfgoedgemeenschappen in alle aspecten van hun werking. De ICE-organisatie kan hier **een actieve rol spelen in het bewustmaken, inspireren en aanleveren van methodieken.**

In de ondersteuning van lokale erfgoedgemeenschappen is een **diepgaande één op één benadering geen haalbare kaart.** Van de ICE-organisatie verwacht ik in eerste instantie dat **ze instrumenten en methodieken ontwikkelt en aanbiedt waarmee anderen aan de slag kunnen.** Ik vind het ook belangrijk dat de ICE-organisatie zoekt naar manieren om acties te ontwikkelen en vorm te geven waarin **culturele diversiteit** en de relatie met **andere beleidsdomeinen** zijn opgenomen. Ik besef dat dit niet vanzelfsprekend is. Mogelijk kan het een optie zijn om dit in eerste instantie stapsgewijs via **projectsubsidies** te ontwikkelen.

De ICE-organisatie beheert, modereert en actualiseert, samen met anderen, reeds jaren **het ICE-platform**, de interactieve databank en website. Centraal hierin staan voor mij de **noden en behoeften van de diverse gebruikers en doelgroepen** van het platform. In de actualisering van het platform dient deze organisatie rekening te houden met enerzijds de evaluatie van en verbeterpunten voor het bestaande platform en anderzijds met de nieuwe inzichten uit de actualisering van mijn ICE-beleid (apart visietraject).

2.

Over naar de collega's van FARO

+

**Extra slides hierna:
Indien nyttig ikv gesprek**

KIOSK indeling

13 Indien de organisatie inzet op het in kaart brengen van immaterieel erfgoed, beschrijf hoe dit gebeurt.

Met immaterieel erfgoed wordt hier specifiek bedoeld de niet-tastbare gewoontes of gebruiken van vroeger die men koestert en wil levend houden en doorgeven aan volgende generaties. Dit immaterieel erfgoed kan in strikte zin niet verzameld worden, maar kan wel in kaart gebracht worden.

Collectiebeherende organisaties zijn niet verplicht in te zetten op het in kaart brengen van immaterieel erfgoed, maar het Cultureelerfgoeddecreet van 24 februari 2017 voorziet wel in deze mogelijkheid.

Deze vraag heeft geen betrekking op de andere immateriële aspecten die verbonden zijn met alle vormen van erfgoed. Deze immateriële aspecten waren altijd al een integraal deel van de reguliere werking van collectiebeherende organisaties en komen aan bod in andere vragen. Het gaat bijvoorbeeld om immateriële aspecten die betrekking hebben op de inhoud van het erfgoed (de waardes en betekenissen ervan, gedocumenteerde levensverhalen, getuigenissen...) of op methodologische aspecten van erfgoedwerking (bv. mondelinge geschiedschrijving).

27 Zet de organisatie in op het borgen van immaterieel erfgoed? Zo ja, beschrijf hieronder hoe dit gebeurt.

Toelichting: Borgen betreft alle acties om immaterieel erfgoed levend te houden en door te geven aan volgende generaties.

Collectiebeherende organisaties zijn niet verplicht hier op in te zetten, maar het Cultureelerfgoeddecreet van 24 februari 2017 voorziet wel in deze mogelijkheid. Voor nadere toelichting omtrent immaterieel erfgoed en andere immateriële aspecten van de werking zie de toelichting bij vraag 13.

Landelijke organisatie die de cultureelerfgoedwerking opneemt voor het immaterieel cultureel erfgoed

Decreet / **Doelstellingen**

1° het opnemen van **de functies** voor immaterieel cultureel erfgoed;

2° de uitbouw en de **moderatie van een platform** dat immaterieel cultureel erfgoed inventariseert en zichtbaar maakt;

3° het uitbouwen van een cultureel-erfgoedwerking **rond de vijf domeinen** van immaterieel cultureel erfgoed zoals aangegeven in de UNESCO-conventie van 17 oktober 2003 houdende de bescherming van het immaterieel cultureel erfgoed;

4° het opbouwen, versterken en coördineren van **een breed netwerk van erfgoedgemeenschappen** die werkzaam zijn rond immaterieel cultureel erfgoed;

5° het **coördineren van verschillende actoren die een rol opnemen** inzake immaterieel cultureel erfgoed, met bijzondere aandacht voor collectiebeherende organisaties.